

FINANSTILSYNETTHE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAYFORTE FONDSFORVALTNING AS
Kjøpmannsgata 37
7011 TRONDHEIMVår referanse
24/3014
Deres referanse

10.06.2025

Tilsynsrapport

1 Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tilsyn i Forte Fondsforvaltning AS. Formålet var å undersøke foretakets etterlevelse av krav til bærekraftsrelaterte opplysninger i finanssektoren. Tilsynsrapporten bygger på Finanstilsynets foreløpige rapport fra 10. februar 2025, og styrets kommentarer til denne ved brev datert 11. mars 2025.

Tilsynet inngår i et dokumentbasert tematisyn blant utvalgte forvaltningsselskaper og forvaltere av alternative investeringsfond, som ble varslet ved brev 2. mars 2024. Finanstilsynets vurderinger av foretakets tilpasninger til regelverket er vurdert per 30. juni 2024.

Som forvaltningsselskap regnes foretaket som finansmarkedsdeltaker. Det vises til kommisjonsforordning (EU) 2019/2088 (offentliggjøringsforordningen) artikkel 2 punkt 1, bokstav i). Forordningen gjelder som lov etter § 2 i lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren mv. Verdipapirfond forvaltet av foretaket regnes etter forordningens artikkel 2 punkt 12 bokstav b), eller f) som finansielt produkt. Foretaket er dermed omfattet av de informasjonsplikter som stilles til finansmarkedsdeltakere etter regelverket.

Finanstilsynets merknader etter tilsynet framkommer nedenfor.

2 Finanstilsynets oppsummering

Foretakets etterlevelse av informasjonskravene for foretakets fond som skal fremme bærekraft var på tilsynstidspunktet svært mangelfull. Foretakets mange bærekraftspåstander på nettsiden sto dermed uten uttalte forpliktelser og uten måling av måloppnåelse, slik reglene krever. Som følge av forsømmelsene er det Finanstilsynets vurdering at foretaket ikke hadde satt kundene i stand til å kunne sammenligne fondenes bærekraftsegenskaper på tvers av tilbyderne. Videre er det Finanstilsynets vurdering at presentasjonen av bærekrafts-rater på nettsidene var egnet til å villedde kundene om fondenes egenskaper.

Finanstilsynet fant manglene omtalt i rapportens punkt 3.1 og 3.2 så omfattende at det ble varslet pålegg om retting etter verdipapirfondloven § 11-4, jf. forvaltningsloven § 16. Finanstilsynet tar til etterretning de rettelser foretaket har gjennomført, og har kommet til at det ikke gis pålegg som varslet. Finanstilsynet forventer at foretaket setter inn tiltak for å rette gjenstående avvik.

3 Finanstilsynets merknader

3.1 Produktopplysninger

3.1.1 Rettslig grunnlag

For verdipapirfond som fremmer miljømessige eller sosiale egenskaper etter artikkel 8 nr. 1 i offentliggjøringsforordningen skal det gis særskilte produktopplysninger før avtaler inngås. Nærmere krav til informasjonen følger av delegert kommisjonsforordning artikkel 14 til 17. Opplysningene skal gis etter den standardiserte malen som er inntatt i vedlegg II til kommisjonsforordningen.

Artikkel 11 i offentliggjøringsforordningen stiller krav til produktopplysninger i periodiske rapporter. For UCITS-fond skal disse opplysningene inngå i årsrapporten for fondet, jf. vpfl. § 8-1. Delegert kommisjonsforordning artikkel 50 til 57 inneholder detaljerte krav til den periodiske rapporteringen, og vedlegg IV til forordningen inneholder den malen som skal benyttes for fond som fremmer miljømessige eller sosiale egenskaper.

3.1.2 Finanstilsynets observasjoner

Foretaket valgte Verdipapirfondet Forte Obligasjon for Finanstilsynets nærmere gjennomgang (underlagt artikkel 8). Foretaket opplyste at delegert kommisjonsforordning ikke var implementert på grunn av utskifting av compliance- og risikostyringsfunksjon i 2023. Foretaket hadde derfor ikke utarbeidet produktinformasjon i henhold til opplysningskravene, og ved bruk av malene i vedlegg II og vedlegg IV. Finanstilsynets undersøkelser tydet på at foretaket pr. 8. januar 2025 fortsatt ikke hadde utarbeidet produktinformasjonen.

Foretaket har i forbindelse med tilsvaret utarbeidet produktopplysningene for bærekraft som skal gis investor før avtaler inngås. Foretaket har ettersendt periodiske rapporter for fondene for 2024.

3.1.3 Finanstilsynets vurderinger og konklusjon

Foretaket valgte å ikke sette inn ressurser for å utarbeide og gi den produktinformasjonen investorene skal ha forut for avtaleinngåelse og i årsrapporten etter offentliggjøringsforordningen og delegert kommisjonsforordning. Foretaket ignorerte med dette vesentlige krav til informasjon i bærekraftsregelverket, som blant annet skal sette investor i stand til å kunne sammenligne fondets bærekraftsegenskaper opp mot andre fond i markedet.

Utskiftninger blant sentrale personer i 2023 fritar ikke foretaket fra å følge grunnleggende krav til produktinformasjon. Dersom foretaket ikke hadde tilstrekkelig interne ressurser, eller kompetanse til å gjøre det som må til for å etterleve regelverket, måtte foretakets styre iverksette tiltak, for eksempel ved å søke eksternt bistand. Forordningen trådte i kraft i Norge 11. desember 2023, og var varslet i god tid. At foretaket pr. 8. januar 2025 fortsatt ikke hadde informasjonen på plass, viste at foretaket ikke hadde tatt etterlevelse av lovkravene tilstrekkelig alvorlig.

Finanstilsynet ser alvorlig på at foretaket unnlot å utarbeide produktinformasjon i samsvar med de krav som følger av offentliggjøringsforordningen artikkel 8 og 11 og delegert kommisjonsforordning artikkel 14 til 17 og artikkel 50 til 57.

Foretakets periodiske rapporter for fondene ble mottatt etter dato for tilsynet, og inngår derfor ikke i tilsynet. Finanstilsynet ber foretaket gjennomgå disse for å kontrollere at resultatene som viser hvordan det enkelte fond oppfyller de bærekraftsegenskapene som fremmes, presenteres med kvantitative og/eller kvalitative indikatorer.

3.2 Fremming av miljømessige eller sosiale egenskaper på nettsteder

3.2.1 Rettslig grunnlag

Offentliggjøringsforordningen artikkel 10 stiller krav til opplysninger på foretakets nettsted om finansielle produkter nevnt i artikkel 8 nr. 1 og artikkel 9 nr. 1, 2 og 3. Det vil si verdipapirfond som enten fremmer miljømessige eller sosiale egenskaper, eller har bærekraftige investering som mål.

Finansmarkedsdeltakeren skal for hvert slikt produkt offentliggjøre en beskrivelse av de miljømessige eller sosiale egenskapene, eller målet om bærekraftig investering, se artikkel 10 nr. 1 bokstav a. Etter bokstav b skal det for hvert produkt opplyses om metodene som brukes for å vurdere, måle og overvåke investeringenes miljømessige eller sosiale egenskaper, eller innvirkningen av de bærekraftige investeringene. Opplysningene skal være rettvise, klare, kortfattede og forståelige for investorene, og offentliggjøres på et framtrædende og lett tilgjengelig område på nettstedet.

Etter artikkel 23 i delegert kommisjonsforordning skal opplysningene offentliggjøres med overskriften «Bærekraftsrelaterte opplysninger», på samme sted som de andre opplysningene om det finansielle produktet. Opplysningene skal på en tydelig måte forklare produktets miljøegenskaper eller sosiale egenskaper, eller det bærekraftige investeringsmålet.

Artikkel 24 til 36 i samme forordning inneholder detaljerte informasjonskrav for finansielle produkter som fremmer miljømessige eller sosiale egenskaper. Foretaket må offentliggjøre denne informasjonen for hvert finansielt produkt som fremmer miljømessige eller sosiale egenskaper.

3.2.2 Finanstilsynets observasjoner

Foretaket hadde ikke offentliggjort dokumentet/nettsiden «Bærekraftsrelaterte opplysninger» for fondet.

Dokumentet «Bærekraftsinformasjon» som var offentliggjort på nettsiden omtalte kravene i artikkel 10, og opplyste at foretaket fulgte ekskluderingskriteriene til Statens pensjonsfond utland, samt var aktiv i stemmegivningen på generalforsamlingene. Videre var det opplyst at ytterligere informasjon ville bli rapportert i tråd med de nye kravene i regelverket når disse trådte i kraft i Norge.

I dokumentet «Retningslinjer for bærekraft og ansvarlige investeringer» ble det omtalt på et overordnet nivå hvordan eksterne bærekraftskriterier inngikk i investeringsbeslutningene. Det ble vist til UN PRI, FNs Global Compact, FNs bærekraftsmål, Parisavtalen og ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet. Dokumentet var offentliggjort på nettsiden.

Foretaket har i etterkant utarbeidet og publisert dokumentet «Bærekraftsrelaterte opplysninger» for Verdipapirfondet Forte Strategisk og Verdipapirfondet Forte Obligasjon. Dokumentene har omtale av de tema som reguleres av artiklene 23 til 36 i delegert kommisjonsforordning.

Finanstilsynet har avdekket enkelte avvik som gjelder begge fondene. Under punktet "5. Andel av investeringer", er det ikke opplyst om minsteandelen av investeringene som benyttes for å oppnå de miljøegenskapene eller de sosiale egenskapene som det finansielle produktet fremmer. Videre fremgår det at bærekraftsrisiko inngår i målingen av bærekraftsegenskapene som fremmes. Det understrekes at bærekraftsrisiko ikke skal inkluderes i foretakets vurderinger av de bærekraftsegenskaper som fremmes. Det vil ikke være i samsvar med kravene om at vurderingene av bærekraftsegenskaper skal være uavhengige av de vurderinger og prosesser som gjennomføres for å estimere risiko for at bærekraftsrelaterte hendelser kan virke negativt inn på investeringenes avkastning.

Foretaket har oppdatert nettsidene med informasjon som forklarer hvordan foretakets bærekraftskriterier virker inn på investeringsbeslutninger og sammensetningen av porteføljen.

3.2.3 Finanstilsynets vurderinger og konklusjon

Finanstilsynet ser det som alvorlig at foretaket ikke offentliggjorde den informasjonen som skulle inngå under den standardiserte overskriften «Bærekraftsrelaterte opplysninger» for fondet. Dokumentet er et viktig bidrag til å forklare fondets bærekraftsegenskaper på en forståelig måte. Dette er særlig viktig for forbrukere og andre ikke-profesjonelle investorer.

Foretakets nettsted manglet informasjon om vesentlige forhold som er påkrevd etter offentliggjøringsforordningen artikkel 10 og delegert kommisjonsforordning artikkel 23 til 36.

Informasjon som foretaket hadde gitt på nettsidene om bærekraftsegenskapene og metodene var også mangelfull. Den forklarte ikke godt nok hvordan foretakets bærekraftskriterier virket inn på investeringsbeslutninger og sammensetningen av porteføljen. Det er ikke tilstrekkelig å vise til eksterne ratinger. Det må forklares på en enkel måte hvordan disse påvirker fondets investeringer i en bærekraftig retning.

Finanstilsynet tar til etterretning de rettelser foretaket har gjennomført i løpet av tilsynet, men forventer at foretaket gjennomgår Finanstilsynets merknader knyttet til dokumentet «Bærekraftsrelaterte opplysninger».

3.3 Markedsføringsmateriale på nettsidene

3.3.1 Rettslig grunnlag

Offentliggjøringsforordningen artikkel 13 stiller krav om at markedsføring ikke er i strid med opplysninger framlagt i henhold til forordningen.

Offentliggjøringsforordningen skiller prinsipielt mellom investeringenes bidrag til en bærekraftig utvikling og bærekraftsrisiko. Bærekraftsrisiko forstås som en miljømessig, sosial eller styringsmessig hendelse som, dersom den oppstår, kan få en vesentlig negativ innvirkning på investeringens verdi. Bærekraftsrisiko og investeringenes bidrag til en bærekraftig utvikling skal med andre ord gi uttrykk for motsatte perspektiver.

Forvaltningsselskap må sikre at opplysninger som gis i markedsføringen er korrekt, klare og ikke villedende. Disse overordnede kravene utledes av god forretningsskikk i verdipapirfondloven § 2-15, og er konkretisert i artikkel 4 i forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond, som inntatt i verdipapirfondloven § 1-8. Kravene innebærer informasjonen må fremstilles på en måte som ikke gir inntrykk av at produktet har egenskaper det ikke er grunnlag for.

Markedsføringsloven, som er under Forbrukertilsynets tilsyn, kan også kan gjelde for informasjon som gis på nettsiden.

3.3.2 Finanstilsynets observasjoner

På nettsidene ble følgende tre måltall knyttet til bærekraft for de enkelte fond presentert, der navnet på ratingene var fremhevet:

1) **Bærekraft rating.** Ratingen ble presentert med antall jordklode-ikoner på en skala fra 1 til 5. Ikoner av jordklodene ga assosiasjoner til fondets bidrag til en bærekraftig utvikling, ikke til hvorvidt bærekraftforhold kunne skade fondets avkastning.

Forklaringen til ratingen lå bak et ikon markert som «i» på linjen over de tre ratingene. Her ble følgende opplyst: «Morningstars bærekraftsvurdering for fond måler hvor godt selskaper og andre

eiendeler i fondets portefølje håndterer risiko knyttet til miljø, arbeidsforhold og eierskapsspørsmål (ESG), i forhold til andre fond i samme kategori.» Det var ikke opplyst at måltallet handlet om risiko knyttet til fondets avkastning.

2) **Historisk bærekraftrating.** Navnet ga ingen antydninger om at måltallet gjaldt fondets avkastning. Ratingen var presentert med et måltall. Utdrag av forklaring bak «i» -ikonet: «Gjennomsnittlig vektet ESG-risiko for selskapene i porteføljen. ESG-risiko på selskapsnivå måler i hvilken grad selskapets økonomiske verdi kan være truet av ESG-faktorer.»

3) **CO2 risikoverdi.** Ratingen var presentert med et måltall. Utdrag av forklaring bak «i» -ikonet: «Karbonrisikoscoren indikerer den generelle materielle risikoen et selskap står overfor i overgangen til en lavkarbonøkonomi.» Det var ikke opplyst at ratingen handlet om risiko knyttet til fondets avkastning.

Foretaket opplyser i tilsvaret at det har gjennomført en total gjennomgang av nettsider, og endret informasjon som kan oppfattes som villedende, som påpekt av Finanstilsynet.

3.3.3 Finanstilsynets vurderinger og konklusjon

Finanstilsynet forsto ratingene knyttet til bærekraft som varianter av bærekraftsrisiko, og ikke mål på hvordan fondene bidrar til en bærekraftig utvikling. Det er nærliggende å anta at målgruppen først og fremst vil oppfatte omtale av bærekraft til å gjelde investeringenes påvirkning utad. Med det som utgangspunkt mener Finanstilsynet at presentasjonen av bærekraftratingene kunne gi inntrykk av at disse gjaldt investeringenes bidrag til en bærekraftig utvikling, noe som i henhold til de opplysninger foretaket ellers hadde gitt etter offentliggjøringsforordningen kun var ment å gjelde for enkelte av foretakets fond. Visuelle fremstillinger, som i dette tilfellet jordklode-ikoner, fanger oppmerksomheten i større grad enn tekst. Dette forsterker behovet for å informere tydelig og forståelig hva ratingen gjelder.

Heller ikke de forklaringer som var gitt til måltallene var gode nok til å opplyse hva dette dreier seg om. Dersom de ulike måltallene skal benyttes, må det komme mye tydeligere frem hva betydningen er.

Det er Finanstilsynets vurdering at presentasjonen av bærekraftsratingene på nettsiden samlet sett fremsto som villedende, sett opp mot verdipapirfondloven § 2-15 og artikkel 4 i forordning (EU) 2019/1156.

Finanstilsynet har gjennomgått de relevante deler av markedsføringen på nettsidene slik disse var utformet pr. 25. mars 2025. Vurderingen er at presentasjonen av bærekraftsratingene på nettsiden samlet sett fortsatt fremstår som villedende. Fortsatt presenteres jordklode-ikoner, benevnt som "Bærekraftsrating". Finanstilsynet forventer at foretaket gjennomgår dette på ny, herunder også det som forklares gjennom hjelpetekster. Heller ikke av hjelpeteksten fremgår det at ratingene dreier seg om fondenes avkastning.

3.4 Beskrivelser relatert til bærekraftsrisiko

3.4.1 Rettslig grunnlag

Forvaltningsselskap skal ta hensyn til bærekraftsrisikoer i forbindelse med investeringer og ha retningslinjer for hvordan bærekraftsrisikoer er integrert i investeringsbeslutnings-prosessen, se § 2-26 i forskrift til verdipapirfondloven. Forvaltningsselskap skal også ha tilstrekkelige og dokumenterte retningslinjer for risikostyring tilpasset virksomheten og fond under forvaltning. Retningslinjene skal omfatte bærekraftsrisiko på lik linje med annen type risikoer, se verdipapirfondforskriften § 2-13. Finansmarkedsaktør skal etter offentliggjøringsforordningen

artikkel 3 offentliggjøre opplysninger om retningslinjene for integrering av bærekraftsrisiko i sin investeringsbeslutningsprosess.

Bærekraftsrisiko skal forstås som en miljømessig, sosial eller styringsmessig hendelse, eller omstendighet som dersom den oppstår, kan få en mulig eller faktisk vesentlig negativ innvirkning på investeringens verdi, se offentliggjøringsforordningen artikkel 2 nr. 22, jf. også verdipapirfondforskriften § 1-2 første ledd nr. 2. Såkalt «outside-in» risiko, beskriver risiko for at eksterne, bærekraftsrelaterte hendelser, kan forårsake lavere avkastning.

Finanstilsynet forventer at fondsforvaltere kan dokumentere at retningslinjene for investeringsbeslutningene og risikostyring følges.

Finansmarkedsdeltakere skal etter artikkel 5 offentliggjøre informasjon om foretakets godtgjørelsesordninger på nettsidene, og forklare hvordan disse er forenlig med integreringen av bærekraftsrisiko. Formålet er å bidra til større åpenhet om hvordan godtgjørelsesordninger fremmer forsvarlig og effektiv risikostyring av bærekraftsrisikoer, samt unngår å oppmuntre til overdreven risikotaking. Godtgjørelsesordningene skal bidra til en ansvarlig investeringspraksis ved å støtte bærekraftige beslutninger.

3.4.2 Finanstilsynets observasjoner

I henhold til dokumentet «Retningslinjer for bærekraft og ansvarlige investeringer» vil foretaket «... søke å avdekke ESG-relatert risiko for fondenes investeringer knyttet til geografi, sektor og enkeltinvesteringer». Foretaket viser til at «Det kan være relevant med et spesielt fokus på klimarisiko som en risikofaktor som kan treffe investeringene bredt.» Det var ikke vedlagt dokumentasjon som beskrev hvilke ESG-relaterte risikoer og risikofaktorer som skulle integreres, eller hvordan dette skulle gjennomføres.

Ifølge foretaket ble det i størst grad tatt hensyn til bærekraft i Verdipapirfondet Forte Strategisk, og bærekraftsrisiko var integrert i investeringsbeslutningene for dette fondet. Foretaket vedla porteføljeoversikt som beskrev at fondet «... bruker MSCI ESG Rating for å måle eksponering mot bærekraftsrisiko» og at selskapene ble gitt «... en ESG-rating fra AAA (best) til CCC (dårligst)». Det var presentert en figur som skulle vise andel av fondet i hver av disse ESG-rating kategoriene, og at fondet hadde ESG-rating «A». Det var ikke vedlagt beskrivelser av hvordan investorer skulle forstå de forskjellige kategoriene, eller hvordan disse var beregnet.

Når det gjaldt informasjon om hvordan foretakets godtgjørelsesordninger var forenlig med integreringen av bærekraftsrisiko, var det opplyst på nettsidene at «... det legges vekt på etterlevelse av Fortes ESG-policy og bidrag til å utvikle denne ved fastsettelse av den enkelte ansattes bonus og annen endring i godtgjørelse». Det var opplyst at foretaket hadde pågående arbeid med å utvikle selskapets kompensasjonsordning for å hensynte bærekraftsrisiko.

Foretaket forklarer i tilsvaret hvordan bærekraftsrisikoene er integrert i risikostyringen og investeringsbeslutningene til Verdipapirfondet Forte Strategisk og Verdipapirfondet Forte Obligasjon. Foretaket har foretatt en full gjennomgang av instruks for risikoprofil og risikostyring for fondene, for å sikre at metode for risikostyring følger av instruks. Ifølge foretaket er de i gang med å utarbeide informasjon på nettsidene om hvordan bærekraftsrisikoer integreres i investeringsbeslutningsprosessen. Foretaket har også gjort justeringer i godtgjørelsesinstruksen. Denne er sist vedtatt av styret den 10. mars 2025 og publisert på foretakets nettside.

3.4.3 Finanstilsynets vurderinger og konklusjon

Foretaket hadde ikke beskrevet og dokumentert hvordan det vurderte at bærekraftsrisiko vil kunne innvirke på avkastningen. Foretaket beskrev ingen spesifikke metoder, eller prosesser for hvordan bærekraftsrisiko var integrert i foretakets verdivurderinger i forbindelse med investeringsbeslutninger. Foretaket hadde heller ikke dokumentert at bærekraftsrisiko var inkludert i risikostyringsprosessen. Oversendt dokumentasjon inkluderte retningslinjer og porteføljeanalyse utført ved bruk av MSCI ESG Rating. Denne inneholdt aspekter som var relevant for vurdering av

bærekraftsrisiko, men hvilke bærekraftsrisikoer som integreres og hvordan disse vurderes og benyttes var ikke tilstrekkelig dokumentert.

Informasjonen på nettsiden om hvordan godtgjøringsordningene var forenlig med integreringen av bærekraftsrisikoer, var lite annet enn et utsagn om intensjoner om å følge lovens krav. Foretakets informasjon oppfylte ikke kravene i offentliggjøringsforordningen artikkel 5.

Det er Finanstilsynets vurdering at foretaket ikke hadde godt nok dokumentert at bærekraftsrisiko var integrert i risikostyringen og i investeringsbeslutningsprosessen, i tråd med kravene i verdipapirfondsforskriften § 2-13 og § 2-26. Foretaket hadde heller ikke offentliggjort informasjon om retningslinjene for integrering av bærekraftsrisikoer i investeringsbeslutningsprosessen på nettsidene i tråd med kravene i offentliggjøringsforordningen artikkel 3. Finanstilsynet forventer at foretaket kan dokumentere retningslinjer og rutiner på disse områdene, og offentliggjør informasjon om retningslinjene for integrering av bærekraftsrisikoer i investeringsbeslutningsprosessen på sine nettsider.

Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket har gjennomført rettelser og forventer at foretaket fullfører det igangsatte arbeidet.

Finanstilsynet ber foretaket sende kopi av denne rapporten til revisor og depotmottaker.

For Finanstilsynet

Britt Hjellegjerde
seksjonssjef

Geir Ormseth
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.